

Gemeente,

communicatie schept communio. Ze schept en bouwt gemeenschap.

Wie communiceert, wie iets van zichzelf kan mee-delen, kan delen met anderen, - diegene laten we binnen, - die mag met ons komen wonen binnen de beschermende omheiningen van de gemeenschap...

Dat beeld klinkt, als je goed naar de taal luistert, ook al mee in het woord zelf: Het Latijnse woord voor gemeenschap, com-munio staat voor **"com"** dat is "samen met" en **"munis"** dat zijn "de omheiningen"...

Gemeenschap/communio, dat is: samen wonen binnen de beschermende omheiningen van een stad of een huis, en daardoor samen enigszins veilig zijn voor de wolven en wilde dieren en vijandige boeven die daar buiten rondlopen... Zo basaal is het beeld van waar het bij gemeenschap/communio om gaat.

Maar wie, om welke reden dan ook, niet com-municeert, - wie niet kan **com-municeren**, - wie geen contact kan maken met de ander, omdat hij of zij niet kan horen of voor anderen verstaanbaar spreken, - wie dus niet met anderen kan delen wat hem of haar raakt, en niet kan zeggen wie die is, en wat hem aan het hart ligt, - ... wie niet kan com-municeren, die staat voor een groot deel buiten de communio. Die staat buiten de gemeenschap.

En dat is "niet goed"! Dat is in Gods perspectief van hoe mensen bedoeld zijn om te zijn *"niet goed"*; al bij de schepping niet: *"Het is niet goed dat de mens alleen is..."* zegt God daar, - en schept een tegenover voor de mens, een ander, die hem of haar aanvult in haar andersheid, een mens om gemeenschap mee te hebben in alle betekenissen van dat woord, een ander mens, die de in zichzelf gekeerde geslotenheid van het bestaan opent tot gezamenlijkheid, tot delen, tot geschiedenis... Zo begint het Bijbels verhaal van de mens en de mensen... de wordingsgeschiedenis van het menselijk samen leven.

In de evangeliezing van vandaag ontmoeten wij iemand, ontmoet Jezus iemand, die letterlijk en figuurlijk buiten de communio, buiten de gemeenschap is komen te staan. En dat niet omdat hij daar zelf voor heeft gekozen, maar omdat hij van geboorte aan gebrekkig hoorde, en dus ook nooit goed en verstaanbaar heeft leren spreken. Al hoewel: het is niet helemaal waar, dat met dat *"buiten de gemeenschap staan"*. Immers hij wordt door anderen bij Jezus gebracht, door mensen wie het lot van deze mens toch wel aan het hart gaat. Klaarblijkelijk heeft die dove en gebrekkig sprekende man toch wel op de ene of andere manier met mensen contact weten te maken. Wellicht door met handen en voeten en blikken en geluiden iets te delen van wat in hem omgaat. Maar misschien zijn het ook zijn familieleden, broers of zussen, vader of moeder, die hem bij Jezus brengen. De tekst zwijgt hierover. Maar wat er wel wordt verteld is, dat de mensen de levenssituatie van deze dove en in zijn spraakvermogen beperkte man als een situatie van gebrokenheid ervaren, als een toestand die om genezing smeekt, om heel maken! *"Leg hem de handen op"*, smeken ze Jezus. *"Tover hem gezond met een of andere spreuk en wat geheimzinnig gedoe en dan... zoef is die genezen..."* Immers, dat is wat ze over Jezus hebben gehoord, of dat is wat zij ervan hebben begrepen: Jezus, dat is iemand die kan toverkunstjes doen... een magiër met bijzondere gaven! En als je vertwijfeld bent, als je alles al hebt geprobeerd aan medicijnen en therapieën, tja dan ga je het desnoods ook zoeken in de magie... Baat het niet schaaft het niet! *"Leg hem de handen op"*, smeken ze. En de hele gemeenschap, het hele dorp staat er nieuwsgierig kijkend omheen, als bij een kermisattractie...

Maar Jezus *"neemt de man apart, weg van de menigte..."* Want waar het Jezus, waar het in deze tekst om gaat, dat leent zich niet voor kermisattractie! Nee, wat hier wordt beschreven over Jezus' genezende omgang met deze persoon, dat gaat over het meest wezenlijke, het meest heilige, het meest intieme geheim dat het menselijk leven uitmaakt. Het gaat om wat en wie mensen van Godswege bedoeld zijn om te zijn. Het gaat over mensen als open wezens, open voor elkaar en het leven en de ander en de geschiedenis en de gemeenschap en het samen zoeken naar goede en rechtvaardige vormen van samen leven... En dit diep inhoudelijke beeld van menselijk leven kent altijd twee dimensies: een verticale en een horizontale, zo u wilt.

Bij dit diepe verstaan van menselijk leven hoort allereerst het besef dat het verhaal van wie wij zijn niet zomaar bij ons zelf begint, in de horizontale, als biologische toevalligheid. Maar dat ons leven altijd en wezenlijk wortelt in een liefde die wij niet zelf hebben bedacht of verworven of verdiend, maar die ons bestaan vooruit gaat, die als verticale dimensie alle horizontaliteiten doorkruist en daarin alles overstijgt wat wij kennen: Gods liefde, die ons bestaan omhelst en die elk menselijk wezen tot leven kust... - zo als het in de oude beelden van het scheppingsverhaal wordt geschilderd... of in welk ander beeld, dat wij hiervoor

zouden willen gebruiken...

Jezus *"blijkt op naar de hemel"*, horen wij in de tekst van Markus. De verticale...

En *"hij zucht"*, horen wij! In die zucht klinkt de hele spanning mee die een menselijk leven uitmaakt, wanneer wij proberen te leven uit en te vertrouwen op en te geloven in Gods belofte van zegen en gedeelde gemeenschap voor alle mensen, en wanneer wij ondertussen de ogen niet sluiten voor de gebrokenheid van heel dit aardse bestaan! Jezus ziet die man aan, ziet hoe de mens in zichzelf, in zijn gebrekkigheid is opgesloten geraakt, en hoe die zich er bij neer dreigt te leggen, dat werkelijke gedeelde gemeenschap voor hem niet is weggelegd... En dat raakt hem, - Jezus. Ja, misschien is dat wel een van de kenmerken, die bij Jezus horen, die horen bij het verhaal over de Christus, de gezalfde, de van God gezegende, zo als het Bijbels verhaal erover vertelt: Die *"mens van God"* is raakbaar! Hij stelt zich als genezer niet *"professioneel"* op, zo als we dat tegenwoordig normaal vinden: de *"nodige objectieve afstand"* van artsen en therapeuten en politici tegenover het leed van anderen:

Jezus kiest geen professionele afstand tegenover de naar lichaam en ziel verminkte mens.

En dus wordt hij geraakt en laat zich raken, in zijn hele leven ... en uiteindelijk tot stervens toe, tot aan dat kruis daar op een verlaten berg buiten Jeruzalem...

Jezus laat zich raken en raakt gewond door hoe het staat om de wereld en om de mensen. Een gewonde genezer... Één die sterft aan de gebrokenheid van de wereld, en die juist daarin de weg wijst en opent naar een ander perspectief op leven, naar nieuw en vernieuwd leven - voorbij de dood!

Misschien is er, vanuit het perspectief van het Evangelie, toch iets mis, met onze professionele of uit zelfbescherming gekozen of simpelweg ingeslopen afstandelijkheid tegenover het lijden van anderen, ver weg en dicht bij...

Misschien berooft ons de afstand waarmee wij kranten lezen, nieuws kijken, of ellende op straat zien liggen... van de wezenlijke menselijke ervaring van lijden en mede-lijden...?

En misschien wil het Jezusverhaal ons moed maken, om ons wel *"raakbaar op te stellen"*, je te laten raken, als je, zo als in deze tekst, ziet, dat iemand zichzelf opsluit in de zogenaamde onveranderlijkheid van de dingen, in het *"het is nou eenmaal zo..."*, dat elke visioen van een ander, een dieper, een menselijker leven in de kiem dreigt te smoren...

Misschien wil het Jezusverhaal ons moed maken, om ons open te stellen ... opdat het ons wel kan raken, in ons geloof kan raken, wanneer wij de lamlendigheid zien waarmee mensen om ons heen zich opsluiten in vooroordelen, of zich neerleggen bij de mensonterende en gemeenschap verontstaltende structuren en regels, die migranten en vluchtelingen per definitie allereerst verdenken van oneigenlijke motieven voor hun vlucht.

Jezus zucht om dit in zichzelf gekeerde leven en het gebrek aan vertrouwen in zegenrijke mogelijkheden van samen leven. De horizontale...

En dan doet hij iets ongehoords, iets dat alle regels van de maatschappelijke omgang met elkaar doorbreekt! Hij raakt die ander, die vreemde, aan! Onze tekst is op dat punt ongehoord plastisch in de beschrijving: Hij *"steekt zijn vinger in diens oren en raakt zijn tong met speeksel aan..."* Hoe durft die? Dat doe je toch niet! Dat overschrijdt nou werkelijk elke grens van fatsoen en geoorloofde intimiteit, die we in de maatschappelijke omgang met elkaar kennen! En dat niet enkel vandaag! Ook de eerste lezers van dit verhaal hebben bij deze scene van grensoverschrijdende intimiteit zeker de adem aangehouden of er met walging naar geluisterd...

Wat gebeurt hier? Ik meen dat de schrik die wij voelen, en het onaangenaam gevoel van walging dat wij krijgen bij de voorstelling van vingers in oren en speeksel op de tong... - ik denk dat het hoort bij wat de tekst, bij wat Markus ons met deze scene over Jezus en over een Godgewild leven van mensen wil vertellen: Godgewild menselijk leven kan en zal zich niet neerleggen bij perspectiefloze afgeslotenheid, of bij in zichzelf gekeerde levens... Nee. Wie zichzelf en anderen geroepen en begenadigd weet tot Godgewild leven, die blijft elke vorm van afgeslotenheid en van in zichzelf gekeerde zielloze berusting doorbreken met gestes van liefdevolle, grensoverschrijdende en ontwapenende intimiteit, tegen alle conventies in.

Jezus laat zich raken door de gebrokenheid en afgeslotenheid van de ander en roept hem terug in het leven van de gemeenschap, in de communio: *"Ga open / Effata!"* Zo als God in het begin de mens tot levend wezen wekt, met een ongevraagde kus...

Let wel: dit beeld gaat niet over aanranding. Het gaat niet over de talloze ongevaagde grensoverschrijdingen die in de maatschappelijk omgang mensen schade berokkenen, waarbij iemand zich zelftevreden onbehoorlijkheden toestaat, de de ander in zijn zelfbeschikking geheel ontkennen!

Het verhaal over Jezus genezende intieme omgang met deze gebroken mens is een pleidooi ervoor, ons te laten raken door de opgesloten perspectiefloosheid waarin veel leven verkommt tot enkel overleven. En het is een pleidooi ervoor, te blijven geloven in de genezende kracht van liefdevolle nabijheid, van het elkaar nabij komen als mensen in woord en gebaar, over alle grenzen van conventies heen.

En wij?

Wat moeten wij met dit verhaal over geraakt worden en aanraking en speeksel en grenzenloze nabijheid, intimiteit...?Misschien wel dit: We mogen ons bemoedigd weten de gebrokenheid en in zichzelf gekeerdheid van deze wereld niet op een veilige afstand te houden, niet weg te beredeneren of te ontkennen, maar ze toe te laten, ons daardoor te laten raken, - en te zuchten... - wanneer wij weer eens horen van vluchtelingen die verdrinken voor de omheinde kust van vesting Europa - wanneer wij weer eens meemaken hoe politieke gezagsdragers dit menselijke drama liefst zo ver mogelijk van ons bed (en ons land) willen houden...

We mogen ons bemoedigd weten onze ogen en onze harten niet te sluiten voor de gebrokenheid van menselijk leven in deze wereld...- de gebrokenheid van het leven van de slachtoffers - en de gebrokenheid van het in zichzelf gekeerde leven van hen, die slachtoffers maken door hun handelen of door hun niet-handelen, door hun politieke beslissingen of door hun apolitieke lamelendigheid...

En we mogen ons bemoedigd weten erin te geloven, dat bevrijding uit en genezing van een zelf gekozen of opgelegde perspectiefloosheid mogelijk is, - waar wij de ander nabij durven te komen, ze aan durven te raken met wie wij zijn en waar wij in geloven.- waar wij communicatie en communio/gemeenschap mogelijk maken in het klein en in het groot. En zij het in taalcursussen voor wie in ons land de taal niet machtig zijn....

Bevrijding en genezing en volwaardig mens worden dat kan beginnen gestalte te krijgen - in onze relaties, - in ons persoonlijke omgaan met elkaar als mensen, en in de structuren waarmee wij onze samenleving gestalte geven.

Wie het geloof vasthoudt in de genezende kracht van een liefdevolle nabijheid, die houdt ook het geloof vast in de verandering van de wereld, in *"een nieuwe hemel en een nieuwe aarde"*. En die krijgt de kracht om politieke verandering te bewerkstelligen zonder te verkillen in strategieën en machtspeletjes. Het verhaal van de mens diens communicatieve opgeslotenheid en diens afgeslotenheid van de gemeenschap, van de communio van mensen, werd doorbroken en genezen door Jezus' grensoverschrijdende aanraking, ... het nodigt ook ons uit om, vanuit de nabijheid van Christus die wij vieten en mogen ervaren in de maaltijd van brood en wijn, anderen genezend nabij te zijn, en zo deze wereld en onze samenleving te openen voor de kus van Gods levensadem, Gods geest, die de ramen van elk menselijk bestaan open zet, opdat er een frisse wind doorheen waait, en mensen kunnen uitgroeien tot wat zij bedoeld zijn te worden: medescheppers van een wereld en een samenleving, die binnen haar omheiningen plaats biedt voor een leven in volheid, - voor alle mensen.

Waar dat begint, daar mogen wij deze tekens verstaan als beelden van een lang beloofde beweging van Godswege, die lammen doet dansen en stommen doet zingen en mensen mens doet worden.

En dan zal gejuich en vreugde de ommuurde, de omheinde stad binnen trekken, en gejammer en verdriet vluchten er uit weg. Moge dat zo zijn. AMEN